

Рецензия
от проф дфн Мария Вутова Петкова

по конкурс за заемане на научната длъжност „професор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, по професионалното направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание, библиография – Дигитализация на културно наследство, регионални информационни системи), обявен в ДВ бр. 93 от 26.11.2019 г. за нуждите на катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към Софийски университет „Св. Климент Охридски“ и съгласно Заповед РД38-38/17.01.2020 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, с единствен кандидат доц. дн **Цветанка Христова Панчева.**

1. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Цялата документация, свързана с процедурата е съобразена напълно с изискванията на чл.4 и чл.29 от Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл.118, ал. (1) и (3) от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Представените документи са изчерпателни и дават необходимата многостранна информация за формиране на оценката ми като член на научното жури.

Доц. дн Цветанка Панчева отговаря на основните изисквания за заемане на длъжността „професор“. Тя е доктор (1994) и доктор на науките (2018), ст. н. с. II ст. (доцент) с решение на Висшата атестационна комисия (1999) и втори път е придобила научното звание “доцент” в Софийския университет „Св. Климент Охридски” (2014). Ще подчертая също, че кандидатката доц. дн Цветанка Панчева е покрила всички изисквания за академичната длъжност „доцент” и за научното звание „доктор на науките” и е вписана в Регистъра на академичния състав, контролиран и поддържан от НАЦИД.

За участие в конкурса е предоставен монографичен труд, различен от монографията, на основата на втория ѝ докторат. Представените публикации за участие в настоящия конкурс не са използвани за участие в други научни процедури. Те потвърждават съответствието с минималните изисквания за заемане на академичната длъжност “професор” по показател Г. Данните, предоставени в справката за

цитиранията, покриват изискванията ѝ по показател Д, които според справката от системата „Авторите” са общо 87. В допълнение съответствието с този показател е документирано и от Уверението на отдел “Библиотечно-информационно обслужване” на Университетската библиотека. Покрити са коректно и изискванията по показател Е. При изискуем минимум от 550 точки Цв. Панчева е покрила всички наукометрични показатели като справката сочи общо събрани 837,5 точки.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата (трудов стаж, преподавателска дейност, участие в изследователски екипи и др. прояви)

Доц. Цветанка Панчева е магистър по библиотекознание и библиография (1981). През 1994 г. защитава дисертационен труд „Съвременно състояние и проблеми на организацията на краеведската библиотечно-библиографска дейност” и става „доктор“; през 1999 г. с хабилитационен труд „Тенденции в развитието на научспомогателната библиография“ е избрана от ВАК за ст.н.нс. II степен (доцент); през 2018 г. защитава докторат на тема „Краезнанието в България: библиографско-книговедски подход” и ѝ е присъдена научната степен „доктор на науките”.

От приложеното в документацията CV е видно, че доц. дн Цветанка Панчева има 38 години трудов стаж, от които почти 30 години посвещава на Националната библиотека „Св.Св. Кирил и Методий“. В нея тя е работила като методист, научен сътрудник (1981-1983); ръководител на Центъра за Национална библиография (1988-1994); ръководител на отдел „Ретроспективна библиография“ (1996-2009). От 2009 до 2014 г. е ръководител на новосъздаденото направление „Дигитална библиотека“, с което поставя началото на дигитализацията на информационните ресурси на институцията.

Повече от 10 години е научен секретар на Научния съвет на НБКМ. През всичките тези години тя натрупва и огромен опит като изследовател със солидни знания по теория на библиографознанието, утвърждавайки се като авторитетен учен и един от стълбовете на ръководния екип на НБКМ. Нейният професионален капацитет е забелязан и през 1995 г. тя е поканена за хоноруван преподавател от тогавашното ръководство на катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски”, в която в продължение на 20 години чете авторски курсове по „Краеведска библиография“, а след това и по „Дигитализация и дигитализиране“ (и двете в ОКС „бакалавър“). В ОКС „магистър“ създава нова модерна дисциплина „Регионална културна политика и библиотеките“. От

2014 г. тя е щатен преподавател в същата университетска катедра, в която бързо се превръща в ценен и желан от студентите преподавател, а те са респектирани не само от преподавателските ѝ умения, но и от общата ѝ култура.

Паралелно с отбелязаните дотук ангажименти доц. Панчева е и хоноруван преподавател в СВУБИТ и УниБИТ (2004-2018) в Катедри „Библиотечни науки” и „Библиотечен мениджмънт” - в ОКС „бакалавър“ преподава „Краезнание и краеведски БД“ (лекции и упражнения) и в ОКС „магистър“ „Краеведски електронни ресурси“ (лекции и упражнения). Освен в сферата на преподаваните дисциплини доц. дн Цветанка Панчева показва задълбочени знания по голям кръг от актуални теми, сред които са: Дигитализация и дигитализиране в библиотеките; Дигитализация на културното наследство; Дигитализация на библиотечни документи и стандарти за информационно разкриване на дигитализираните източници; Международни дигитални библиотеки и портали; Краезнание и краеведска електронна информация; Краеведска библиография; Ретроспективна национална библиография; Персонална библиография. Както се вижда преобладаващата част от тях кореспондират директно с тематиката на обявения конкурс.

Добре известно е, че доц. дн Панчева притежава и солиден капацитет от организационни компетенции в управлението и оценяването на научната дейност. Тези свои качества проявява като активен участник в екипите на 13 научноизследователски проекта, част от които са международни. В тях тя е заемала редица отговорни позиции, проявявайки качествата на отличен организатор, координатор, мениджър и водещ изследовател.

Доцент Панчева е заемала и редица ръководни постове в научноизследователската дейност на Националната библиотека - научен секретар, заместник-председател на Общото събрание на учените, научен секретар на СНС към ВАК, ръководител на научна секция по библиотекознание.

Не бих искала да пропусна и многобройните и участия с доклади в редица научни конференции, които поради тяхната актуална тематика винаги са посрещани с внимание и одобрение от слушателите. Само за времето от 2010 до 2018 г. тя е участвала в 20 научни конференции, а общо в периода от 1983-2018 е участвала с доклади в над 80 научни форума, посветени на широк кръг професионални теми. Паралелно с разностранните си дейности доц. дн Цветанка Панчева успява да подготви и публикува над 130 научни и научно-приложни текстове (книги, студии, статии, рецензии), отделно от това проявявайки се и като вещ библиографски редактор на над 10 библиографски труда.

3. Характеристика и оценка на публикациите, представени за участие в обявения конкурс за професор

За участие в обявения конкурс за професор доц. дн Цветанка Панчева е представила 26 публикации от които: 3 монографии (№ 1,2,3); 4 студии (№ 4,5,6,7) и 19 статии, от които 4 са рецензии (№ 11,12,16,22), от които една е на английски език. От представените публикации пет са на руски език (№ 13,20,20,23,26) и са отпечатани в престижни професионални издания, издавани в Москва и Санкт Петербург. Пет от представените публикации са в съавторство (№ 5,18,20,21,26).

Кандидатката в конкурса за професор участва в него с публикации в обем от 1526 с., които досега не са били обект на оценка и рецензиране.

Седем от публикациите са доклади, изнесени на научни конференции в България (№ 7,8,15,20,21,22) и една в Русия (№ 20). Три от публикациите са публикувани в юбилейни сборници, посветени на проф. Б. Христова (№ 9), доц. Н. Шуманова (№ 14) и проф. С. Недков (№ 6).

В монографията си за участие в конкурса - „Библиографски и дигитални измерения на българското краезнание“ (2019, 200 с.) авторката си поставя като водеща цел - да изследва важна тема, която досега не е била обект на научни изследвания - проучване на местното книжовно-документално наследство, съхранявано в българските обществени библиотеки, чрез неговия библиографски модел. Оригинален е подходът й това наследство да се разглежда и осмисля в контекста на взаимната свързаност на трите му съществени компонента: 1.краеведска книжнина; 2.краеведска библиография, която представлява неин информационен образ; 3.дигиталните ресурси на тази книжнина, за електронният достъп до които служат именно данните от краеведската библиография.

Подобно изследване не е правено до сега у нас. Монографията е структурирана в Увод, Четири глави, Заключение, Библиография, Именен показалец и Резюме на английски език.

В глава 1. „Терминологични граници на понятието „краеведска библиография“ (с. 9-24), авторката откроява, базирайки се на широк кръг от източници, обхвата и особеностите му в различните страни, както и чуждите влияния, които този термин търпи в България през различните периоди от развитието на самата краеведска библиографска дейност. Тук изследователката е показала отлична информираност по темата, която се проследява и от позоваванията й на множество източници, предимно чуждестранни, цитирани коректно в

хода на изложението. Видно е, че тя добре познава теоретичните схващания за понятието „краеведска библиография“ както в чуждата литература, така и вижданията на известни наши специалисти от близкото минало, като обосновава убедително и личната си позиция по въпроса.

В глава 2. „Видова структура на краеведската библиография в България“ са разгледани основанията, на базата на които се гради моделът на краеведската библиография. В нея подробно са очертани критериите за вътрешното ѝ подразделяне. Същевременно се прави много изчерпателна характеристика на отделните ѝ подвидове, като изследователката, създавайки теоретичният модел на краеведската библиография се стреми да стои близо да условията за практическата му реализация в българските регионални библиотеки и да намира потвърждения за неговата устойчивост, като се позовава на множество реално съществуващи краеведски библиографски указатели.

В глава 3. „Състояние на краеведската библиография в България. Библиографско-статистически анализ“ са разгледани последователно проявленията ѝ в четири коренно различни исторически периода, които едновременно с това са и етапи в подразделянето на националната ни библиография, върху която се базира изследването: 1923-1944; 1944-1969; 1970-1991; 1992-2019. За методологична основа на настоящето изследване, както и в предходната си монография, авторката е използвала и анализираща информацията, съдържаща се в ретроспективната и в текущата национална библиография, оценявайки я като достоверен и базиран на международно признати елементи информационен източник.

Цв. Панчева е разгледала развитието на краеведската библиография в България (като последователно изграждана във времето и постъпателно развиваща се информационна база на краезнанието) не само в теоретичен аспект, но и чрез видовото и подвидовото моделиране на системата от указатели. Тя е използвала и статистико-библиографски анализ на библиографските издания за голям период от време - от началото на XX век до 2019 г., като за целта е обобщила сериозен обем от информация и е анализираща резултатите. Чрез осъществения задълбочен анализ авторката е доказала нагледно (чрез налични статистически и библиографски данни): внушителните мащаби на тази дейност в българските регионални библиотеки; нейните метаморфози в различните исторически периоди; значението ѝ като уникална за всеки регион система за библиографска информация по отношение на богатата краеведска книжнина. За пръв път, чрез толкова сериозно емпирично изследване, доц. Панчева успява да докаже важността на създаваната в различните периоди от развитието на страната ни краеведска библиографска

информация като информационен модел на краеведската книжнина, от една страна и като информационна основа за изграждане на метаданните към дигитализираните краеведски документи – от друга. Обоснована е и нарастващата роля на този вид информация като гаранция за запазване на местната идентичност в условията на глобализация.

Особено приносна за изследването е глава 4. „Трансформации в краеведската библиография на България през XXI век”. В нея се моделира системата на краеведската библиографска информация в електронна среда и се очертават процесите на дигитализация на местното писмено наследство като важен фактор за функционирането ѝ. Оригинален е подходът на авторката да представи тези трансформации в триединство – създаване на дигитални ресурси; изграждане на информационни структури за достъп до тях; както и чрез най-модерният в европейски контекст аспект – услуги за приобщаване на гражданите/потребителите към дигиталната информация.

В своята монография доц. Панчева дава утвърдителен и убедителен отговор на генералния въпрос, който задава още в увода на изследването си: способна ли е краеведската библиография да се трансформира в ефективен информационен ресурс на краезнанието в електронна среда. Изследователката отговоря положително и на друг много съществен въпрос: може ли да се използва огромният краеведски библиографски ресурс от миналото в съвременните процеси на дигитална конверсия на местното книжовно наследство (което в своята съвкупност придобива и национално значение, особено в условията на глобализация); тя намира сериозни основания да счита, че краеведската библиографска информация ще намери мястото си като сигурен канал за връзка и достъп към дигиталното съдържание; а също, че ще съумеят обществените библиотеки да я използват активно и в бъдеще за предлагане на нови дигитални продукти и услуги. Приносите на изследването са и в посочените пътища за осъществяване на набелязаните трансформации.

Направеният убедителен анализ за развитието на краеведската библиография за времето от 1923 до 2019 г., както и формулираните изводи очертават големите възможности за използването на богатите краеведски ресурси в съвременните условия на засилената им дигитална конверсия в страната.

Значителният брой цитирания под линия, както и приложената библиография в края на монографията свидетелстват за сериозната информираност на изследователката по темата, както и съпоставимостта на собственото ѝ изследване с подобна проблематика, проучвана в други страни. Справочният апарат, който включва прецизно изработен

именен показалец увеличава информационните възможности на изследването.

Втората монография, с която доц. дн Панчева участва в конкурса е „Книжовни проекции на локалното или българското краезнание от Възраждането до днес” (София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019, 352 с.), създадена на базата на защитения ѝ голям докторат. Изследването е фундаментален научен труд, в който тя е проучила краеведската книжнина в обширен хронологичен обхват от 180 години, което е позволило анализирането ѝ в по-голяма историческа перспектива. Авторката е успяла да открие и да открий онези национални идеи и доктрини, към които краезнанието присъединява своите търсения и мащабни резултати, осъзнавайки, че точно те го правят устойчиво научнопрактическо направление, което е запазило актуалността на своята проблематика от Възраждането до днес.

Обосновани са и съвременните аспекти на краезнанието, свързани с опазването на културната памет на селищата и регионите, с използването на краеведската информация в решаването на въпросите, свързани с местната идентичност в условията на глобализацията, както и с формирането на бъдещ иновативен информационен ресурс в процеса на технологичната трансформация на краеведската книжнина. Ще подчертая, че книгата вече получи изключително висока оценка от научната и професионална общност, а Цв. Панчева за пореден път доказва качествата си на изследовател и умел интерпретатор на огромния обем от емпирични факти.

Следващото изследване, представено на вниманието на журито е: Стамболийски, Александър. Публицистика 1900 – 1923. В 3 тома. (Състав. Милена Стамболийска, Радка Трендафилова, Цветанка Панчева. София: Партнер БГ, 2016. Кн. 1. 1900 – 1909. 2016. 669 с.). Не отбелязвам т. 2 и т. 3 поради това, че над тях са работили други изследователи, което е видно и от разделителния протокол, приложен към документацията. Доц. Панчева е автор на т.1. и на въстъпителната статия „Публицистиката на Александър Стамболийски – опит за историческа реконструкция на идеите и позициите му“ (№17). Статията е изчерпателен увод към мащабния проект, свързан с издирването, идентифицирането и представянето в три тома, с общо над 1800 стр., на пълните текстове на неговите публицистични творби, публикувани в периодични издания, предимно на страниците на в. „Земеделско знаме“. Впечатление прави широката библиографска и документална база, на която стъпва изданието. Очевидно е, че е извършена огромна по обем работа по издирването и сравняването на псевдонимите, инициалите, подписите и анонимните статии, приписвани на Ал. Стамболийски в по-ранни изследвания. Изданието е снабдено

със солиден справочен апарат - именен показалец, речник на чужди, редки, остарели и диалектни думи, списък на псевдонимите на автора, както и многобройни бележки под линия на съставителите и на специалист-историк в края на том 3, които обясняват историческия контекст на конкретните публикации. Изданието е единствено по пълнотата на публикациите на Ал. Стамболийски и по отношение изясняването на идеите, възгледите и позициите на известния политик, държавник и политически лидер, чрез позоваване на автентични негови текстове.

За участие в конкурса доц. дн Панчева предлага и четири студии (№ 4, 5, 6 и 7). Първата от тях „Дигиталните архивни колекции и използването им в научни изследвания и любителско творчество в областта на краезнанието и фамилната история“ (№ 4) разглежда с впечатляваща компетентност основните етапи в дигитализацията и по-активното използване на архивните колекции, съхранени в различни институции в България, които с успех могат да се използват за разнообразни проучвания, отнасящи се до местната история и генеалогия. Анализирани са в пълнота дигиталните колекции на ДА „Архиви“, включително на нейните регионални архивни структури, както и на НБКМ, която е уникален архивен център на документите от епохата на Българското възраждане, на регионалните библиотеки, на NALIS foundation като обединител на академичната мрежа от библиотеки и др. Специално внимание е отделено на достъпа до тези колекции, на възможностите на библиотеките за инкорпориране на дигитални ресурси в различни информационни системи – български и чуждестранни, на по-широкото привличане на гражданите към участие в проекти, свързани с дообогатяване и популяризиране на дигиталната информация, отнасящи се до местната и фамилната история.

Специално внимание бих искала да обърна на уникалното изследване на доц. дн Панчева и Людмила Димитрова, посветено на „Личната библиотека на Учителя Петър Дънов – опит за библиографска идентификация и реконструкция“ (№5), което е в обем около 70 стр. В публикацията са представени резултатите от анализа на запазената до днес лична библиотека на феномена Петър Дънов – Учителя. Съавторките са извършили прецизна библиографска идентификация на над 300 книги (издания от втората половина на XIX и началото на XX, повечето чуждестранни, а част от тях с нарочно откъснати корици и заглавни страници, което налага сравнение с дигитални копия от чуждестранни библиотеки, с цел точна идентификация), като са анализирали данните за тях в хронологичен, езиков и тематичен аспект. Разгледали са обстойно по-значимите български и чуждестранни автори и техните произведения в контекста на интересите и творческите

занимания на Учителя. Доста подробно са проучени дарствени надписи и автографи, оставени върху отделни екземпляри. Изследването е първият опит да представи цялостно, с пълни библиографски данни, личната библиотека на Петър Дънов като са изследвани дори и оскъдните исторически сведения за нейните трансформации, вследствие на гоненията, конфискациите на книгите и репресиите срещу привържениците и последователите на неговото учение, което има последователи в цял свят.

В студията „Политематичност и интердисциплинарност на краеведските изследвания в България след Освобождението“ (Според публикациите в „Периодическо списание на Българското книжовно дружество“) (№6) са анализирани около 168 изцяло краеведски статии и други 58, които съдържат допълнителни сведения от местно естество. В изследването са открити имената на десетки елитни български учени, чиито публикации са групирани и разгледани според техните типологични белези. Направеният анализ показва, че списанието е играло много съществена роля за създаването на значими научни трудове, които стават фундамент на сериозни бъдещи краеведски изследвания. Проучването дава солиден доказателствен материал в подкрепа на тезата, че: „краеведската тематика успешно служи за основа на зараждането и развитието на редица науки в следосвобожденска България и това е тенденция, която се запазва до края на Втората световна война“. Студията е съществен принос не само към историята на българското краеведство, но и към историята на много други науки, чиито представители проявяват траен интерес към географията, историята, езика, фолклора и др. теми по отношение на широк кръг градове, села, местности и региони.

Една студия (№ 7) и шест статии (№ 8, 15, 18, 20, 21, 26) са и доклади от научни конференции, състояли се у нас и в Русия. Докладът, изнесен на научна конференция в Ловеч (№ 7) „Съвременни тенденции в издаването на краеведски книги в България: Ловешкият принос 1990 – 2018“ съдържа обобщение на резултатите от библиографско-книговедски анализ на издаваната краеведска книжнина за цялата страна за периода на демократичните промени и по същата методика проучването е повторено специално за издадената краеведска книжнина за Ловеч и региона, като данните са анализирани в съпоставителен план - по видове издания, по географската им принадлежност (за областта, за отделни селища, за физикогеографски обекти), според родословните проучвания и според тематиката на публикациите. Доклад от научна конференция е и публикация (№ 8) „Дигиталните колекции на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в подкрепа на научните изследвания и процеса на обучение“. Тук доц. дн Цветанка Панчева

анализира важни документи и препоръки, отнасящи се до опазването и осигуряването на широк достъп до европейското културно наследство. Разгледана е подробно идеята за „ново възраждане на Европа“, която се свързва не само с подобряване на достъпа до наследството, благодарение и на засилените процеси на дигитализация, но и с по-оптималното му използване в образователния процес, в научните изследвания и в развитието на нови икономически дейности и в иновативни услуги. Насоките на развитие на дигитализацията на културното наследство, съхранявано в НБКМ, което авторката познава в детайли, са представени в контекста на цитираните европейски изисквания, както и на базата на отражението им в български стратегически документи, в създаването на които авторката участва активно и има личен принос за тяхното модерно и добре премислено съдържание. Доклади от научни конференции са и публикациите с № 15, 18, 20, 21 и 26. Тяхната тематика е както следва: „Уникални дарителски библиотечни колекции. Библиотеката като виртуален музей“ (№ 15); „Интересно и любопитно за виното – в дигиталните текстове и образи от света и България“ (№ 18); „Дигитализация на културното наследство“ в контекста на модерното образование по библиотечно-информационни науки. Идеи и практики в СУ „Св. Климент Охридски“ (№ 21); „Проблеми оцифровки културного наследия в региональных библиотеках Болгарии. Результаты анкетного опроса“ (№ 26) „Специальные коллекции общественных библиотеках Болгарии – современные аспекты хранения, каталогизации, обеспечения широкого доступа к ним (на примере фонда архимандрита Зиновия в региональной библиотеке г. Кюстендила) (№ 20). Прегледът на темите на изнесените доклади сочи, че всичките са по актуални проблеми, интересувачи нашата професионална общност, с което си обяснявам подчертания интерес към тях от колегията.

Пет от статиите на авторката са публикувани на руски език (№ 13, 20, 23, 25 и 26). Те са посветени на актуални теми, сред които са „Оцифровка уникальных коллекций болгарских библиотек – возможность для нового возрождения национального письменного культурного наследия“ (№ 13); „Трансформации краеведческой библиографии в Болгарии и её роль в информационном обеспечении исторических исследований“ (№ 23). Това, което прави впечатление е, че тези публикации са отпечатани в едни от най-авторитетните руски професионални издания в Москва и Санкт Петербург – факт, който говори за уважението, с което се отнасят руските изследователи към разработките на доц. Панчева.

Бих искала да отбележа още статията „Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в дигиталния Ренесанс на Европа“ (№ 9), в която са изяснени процесите на

дигитализация в институцията чрез участието ѝ в редица международни проекти и инициативи. Статията има два много важни аспекта, които са задълбочено анализирани. Първият се отнася до уникалността на колекциите, с които тя допринася за новото дигитално възраждане на европейското културно наследство. Вторият е свързан с осмислянето на дейностите за осигуряването на технологична съвместимост на метаданните за дигиталните ни обекти при включването им в Европеана.

Към тази тема може да се отнесе и статията „Изграждането на информационна култура“ (№ 19), поради това, че повишаването на информационната грамотност и усилията на българските библиотеки в тази посока са в голяма степен в зависимост от дигиталните технологии в тях.

Със съществени приноси се открояват и две статии-персоналии, написани на базата на новооткрити архивни и документални свидетелства: „Щрихи към портрета на библиографа д-р Димитър Иванчев“ (№ 14) и „Творческите връзки И. Б. Гудовщикова с выдающимися българскими библиографами“ (№ 25), отпечатана в най-авторитетното руско библиографско издание „Библиография“, (Москва), 2019, №1, с. 113 – 123.

Сред представените за участие в конкурса за професор са и пет рецензии на книги и библиографии (№11, 12, 16, 24 и 22), последната от които е отпечатана както на български, така и на английски език. Доц. дн Панчева отдавна се е утвърдила като взискателен рецензент, който не само посочва достойнствата на рецензираните издания, но и се спира на някои слабости като дава полезни идеи за преодоляването им при бъдещи изследвания.

Не бих искала да пропусна и факта, че доц. Панчева е предпочитан научен и библиографски редактор на поредица от персонални библиографии и юбилейни сборници, сред които се открояват: Аврамова, Ваня. Мария Младенова (2015); Младенова, Мария. Нестор Марков (2016); Миланова, Милена. Боряна Христова (2018); Механджийска, Надежда. Георги К. Спасов (2019) и др.

За интереса към нейните публикации може да се съди от факта, че само за периода 2014 – 2019 те са цитирани 25 пъти в научната литература.

4. Постижения и научни приноси

- Със значим принос е монографичното изследване „Библиографски и дигитални измерения на българското краезнание“ (№ 1) заради модерната интерпретация на краеведската библиография като информационен модел на краеведската книжнина, с

уникални възможности за конвертирането ѝ в надеждни метаданни за идентификация и достъп до дигитални ресурси от местен характер – в електронна среда;

- Монографичното изследване „Книжовни проекции на локалното или българското краезнание от Възраждането до днес“ (№ 2) като фундаментален труд, изграден на базата на собствен библиографско-книговедски подход. Като основни приноси на труда могат да се посочат: комплексният характер на изследването; огромните хронологични граници, обхващащи 180-годишен период; осъщественият задълбочен книговедски статистически анализ, основан на достоверна библиографска база; очертаването на проблемите и тенденциите в българското краезнание на фона на политическия, стопанския и културен живот на страната; проучено е върху основата на широк кръг публикации развитието на теоретичната мисъл в областта на краезнанието, като е изяснена и еволюцията на неговата парадигма в национален, регионален и глобален мащаб; за първи път е осъществен цялостен съдържателен анализ на публикациите по краезнание в дванадесет ядрени периодични издания, като е изяснена и ролята им за утвърждаване на статуса му като комплексна наука и др.;

- Дигитализацията на писменото културно наследство – постижение, проблеми и перспективи, е научно поле, в което авторката има 10 стойностни публикации, които не само съдържат поредица от респектиращи приноси, но и с които тя се утвърди сред водещите български учени – теоретици и практики – в тази модерна и перспективна научна област. В тематиката, свързана с дигитализацията могат да се посочат няколко приноса: изследване на различни модели на дигитализация в българските библиотеки, с открояване на проблемите, включително в съзвучие с европейските стандарти; изследване на „Уникални дарителски библиотечни колекции“ и предлагане на тази основа на визия за библиотеката и като виртуален музей. Тук приносно е: проучването на 148 обособени лични библиотечни колекции на учени и творци, намиращи се в библиотеки, архиви, музеи, университети, които са важна част от книжовното национално богатство на страната, като са посочени различни модели за тяхното популяризиране по дигитален път; развиване на идеи и практики (на базата на Катедра БНИКП в СУ) за преподаване на дисциплини, свързани с дигитализацията на културното наследство, както и за по-големи възможности за информационното му разкриване и ефективно използване в образованието, което се оказва особено актуално в кризисната ситуация, в която днес се намират България и света;

- Библиографско-книговедските изследвания за личната библиотека на Учителя Петър Дънов, за международно признатите библиографи Димитър Иванчев, Ирина Гудовщикова, както и за политика и публициста (с над 1000 статии в периодичния печат) Александър Стамболийски са със съществени приноси в сферата на българското библиографознание, изворознание и история, защото съдържат нови, неизвестни досега на научната ни общност и на широката публика знания за тях;

- За важен принос намирам създадения собствен изследователски метод, използван у нас за първи път (да се използват данните от националната библиография на България като основа на книговедския анализ), който може да се прилага и от изследователи в други науки - у нас и в чужбина;

- Съществена част от получените резултати се прилагат от доц. Цв. Панчева в дисциплините, които преподава, оценени са от професионалната ни общност и чрез посещаването на нейни курсове, свързани с продължаващото образование на библиотечно-информационни специалисти, а също чрез привличането ѝ като експерт в различни библиотечни проекти и програми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направената характеристика на трудовете, представени от доц. дн Цветанка Панчева за участие в обявения конкурс за професор, както и изведените съществени нейни научни постижения и приноси, които вече изтъкнах, са ярко доказателство, че кандидатката е натрупала солиден изследователски опит, отдавна се е утвърдила като известен учен, уважаван преподавател и водещ експерт в областта на дигитализацията и регионалните информационни ресурси. Тя притежава и всички личностни и преподавателски качества, за да ѝ бъде присъдено научното звание „професор“ в професионалното направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание, библиография – Дигитализация на културно наследство, регионални информационни системи). Поради всичко това с абсолютна убеденост ще гласувам за избора на доц. дн Цветанка Панчева за „професор“ и препоръчвам и останалите членове на Научното жури също да гласуват за избора ѝ.

27.03. 2020 г.

Проф. дфн Мария Вутова Петкова

